

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1860>

Volume 6 Issue 7, p. 37-59, July 2013

SİNOP ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİNOP İLİNE AİT TARİHİ VE KÜLTÜREL ESERLER HAKKINDAKİ İLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYLERİ*

INTEREST AND AWARENESS LEVELS OF THE TEACHER CANDIDATES FROM SİNOP UNIVERSITY ABOUT THE HISTORICAL AND CULTURAL MONUMENTS IN SİNOP

Yrd. Doç. Dr. Kibar AKTIN

Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi ABD

Arş. Gör. Hilal KARAKUŞ

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi ABD

Arş. Gör. Hürü SAĞLAM

Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD

Abstract

This study was carried out in order to determine the interest and awareness levels of the teacher candidates, who are still studying at Sinop University, Faculty of Education, about the historical and cultural monuments located in Sinop.

The study is a descriptive one using both of the qualitative and quantitative research methods. Target population of the study consists of the teacher candidates still studying at Sinop University, Faculty of Education in fall semester for the academic year of 2012-2013. The target population was

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

formed with 328 teacher candidates studying at grade 2 and 3 by using the sampling method intended for the sample.

A 30-item scale was developed in order to review the interest and awareness levels of the teacher candidates, which was intended for determination of the department and class/grade levels of teacher candidates, by benefitting from similar studies by Dinc, Erdil, Kece, and Erhan Metin (2012) on interest and awareness levels of the teacher candidates about the historical and cultural monuments related to local history, and which consisted of 2 diagnostic questions, 1 open-ended question, and 3-point Likert questions, 10 for revealing interest and 17 for revealing awareness. The data from the applied scale was converted into digital (numerical) data by analyzing with SPSS package program. The open-ended question was construed with content analysis. According to the findings of the study, the interest and awareness levels about the historical and cultural monuments located in Sinop did not vary against the gender and department while a significant difference was observed on favor of the males and social sciences teacher candidates in numerical proposition. It was seen that there was a parallelism between the interest and awareness levels, and that the higher the interest levels, the higher the awareness levels for the teacher candidates.

Key Words: History of Sinop, Local History, Historical and Cultural Monuments

Öz

Bu çalışma, Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının okudukları şehirde bulunan tarihi ve kültürel eserler hakkında ilgi ve farkındalık düzeyini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Araştırma hem nitel hem de nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma evreni 2012-2013 akademik yılı güz döneminde Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarıdır. Örneklem amaçlı örnekleme tekniği kullanılarak 2. ve 3. sınıf 328 öğretmen adaylarından oluşturulmuştur.

Öğretmen adaylarının ilgi ve farkındalıklarının incelenmesi amacı ile Dinç, Erdil ve Keçe'nin ve ayrıca Erhan Metin'in (2012) öğretmen adaylarının yerel tarihle ilgili tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalıklarının belirlenmesine yönelik araştırmalarından faydalanılarak bölüm ve sınıf düzeyini belirlemeye yönelik 2 tanımlayıcı soru, 10 ilgi ve 17 farkındalığı ortaya çıkaran 3'lü likert ve 1 adet açık uçlu sorudan oluşan toplam 30 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir.

Uygulanan ölçekten elde edilen veriler SPSS paket programıyla çözümlenerek sayısal veriler haline getirilmiştir. Açık uçlu soru içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre Sinop iline ait tarihi ve kültürel eserler hakkında ilgi ve farkındalık düzeyi cinsiyete ve bölüme göre genel olarak anlamlı farklılık göstermezken sayılı önermede erkekler ve sosyal

bilgiler öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Araştırmamızda öğretmen adaylarının ilgi düzeyleri ile farkındalık düzeyleri arasında bir paralellik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının ilgi düzeyleri arttıkça farkındalık düzeylerinin de arttığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sinop Tarihi, Yerel Tarih, Tarihi ve Kültürel Eserler

GİRİŞ

Dünyada küreselleşme ile yaygınlaşan tek tip kültür, yerel kültürleri asimilasyon tehdidi ile karşılaştırmıştır. Oluşan tehdit karşıt yönde postmodernist¹ bakış açısını besleyip güçlendirmiştir. Bu bakış açısının etkisiyle sosyal bilimler çerevesinde yerel tarih öğretimine yönelik tarih çalışmaları farklı bir ivme kazanmıştır. Hudson'a (1999) göre "Postmodern dönemde büyük anlatıların yerine parçalı, kısmi kimliklerin ve yerel aidiyet duygularının ön plana çıkması, yerel tarihin yeniden gündeme gelmesine yol açmıştır" (Aktekin, 2009, s.332). Black ve MacRaild gibi bazı tarihçilerin küçük toplulukların tarihini ulusal ve uluslararası boyutlardan ayırt ederek yaptıkları yerel ve bölgesel tarih araştırmaları mikro tarih çalışmalarını hızlandırmıştır. "Böylece vurgu tekil ulustan çoğul bölgeye doğru değişmiştir" (Black ve MacRaild, 2000, Aktaran Aktekin, 2010, s.91).

Yerel tarih kasaba, kırsal veya kenar mahalleler ya da şehri çevreleyen mahalleler gibi küçük toplulukların tarihini ifade etmek için kullanılır (Stephens, 1977, s.25). Rogers'a (1977) göre yerel tarih ulusal tarihten küçük, bireysel ve aile tarihinden daha büyük konularla ilgilenmektedir (Aktekin, 2009, s.331). Çalışmamızın temel vurgusu olan "Yerel Tarih" kavramı; bir yörenin sahip olduğu tarihsel "kendine özgü" niteliklerdir. Bir yörenin geçmişten günümüze tarihi gelişimi ve bu gelişim sonucu o yörede oluşan tarihi izleri içermektedir (Işık, 2008, s.291).

Yerel tarih yazımının geçmişine baktığımızda toplumsal tarih çalışmalarıyla paralellik gösterip Avrupa'da 16. yüzyılda başladığı görülmüştür. Bu dönemde soylular kendi tarihlerini yazdırmışlardır. 19. yüzyılda Fransa ve İngiltere'de yerel tarih çalışmaları, toplumsal tarih çalışmalarıyla devam etmiştir (Danacioğlu, 2001, s.3-4). II. Dünya Savaşı'ndan sonraki dönem yerel tarih çalışmaları açısından bir dönüm noktası olmuştur. İlk olarak 1948 yılında Leicester Üniversitesi'nde kurulan Yerel Tarih bölümleri sonraki yıllarda birçok üniversitede açılarak akademik çevrelerde saygın bir yer kazanmış ve yetişkin eğitiminde kabul gören bir alan olmuştur (Aktekin, 2010,

¹ Postmodernizm ötekini ve farklılığı tanımayı içerir ve ekonomik değişikliklere veya topluma bütüncül yaklaşan teorilere tepkiyi içerir. İnsanların yaşamı üzerine genel bir ilgiyi teşvik eder ve özel alan üzerindeki kamusal denetime veya kültürel hayat üzerindeki maddi ayrıcalığa itiraz eder. Kökeni yerel kültürde olan gündelik alışkanlıklardaki çoklu kimliklere ve anlayışlara yoğunlaşır. Bu konular da ilk planda öncelikle yerel, bölgesel ve daha düşük alt birimlerde daha kolay incelenebilir (Hudson, 1999:6; Aktaran, Aktekin, 2010, s.91).

s.91). 20. yüzyılda yerel tarihin hareket noktası insan olmuştur. Bu tarihten sonra yerel tarih çalışmaları, sıradan insanları konu almıştır. Türkiye’de yerel tarih çalışmaları 1870’lerden sonra ortaya çıkmıştır. Bu dönem sonrası kent tarihi yazımına bir yöneliş olmuştur. Tarih Vakfı’nın ve çok sayıda sivil girişimlerin verdiği destekle kent tarihi konusunda yerel tarih araştırmaları hızlanmış ve sayısı artmıştır. Bu durum genel ve yerel tarih arasındaki bütünsel ilişkiyi de ortaya koymaktadır. Aslan (2000) bu ilişkiyi “ağaca bakarak ormanı görmek” olarak da tanımlamaktadır (Şahin, 2011, s.454).

Yerel tarih yazımının yaygınlaşıp şekillenmesi okul eğitiminde yerel tarih çalışmalarını da önemli hale getirmiştir. Okulda yerel tarih çalışmalar “... genellikle okul civarında kısa bir yolculukla ulaşılabilecek kadar yakın mesafedeki sınırlı bir bölgenin tarihini veya öğrencilerin kolaylıkla ulaşabilecekleri tarihi mekân veya materyallerle ilgili çalışmaları ifade etmek için kullanılır” (Aktekin, 2009, s.331). Okul dışı yerel tarih çalışmaları bağlamında gerçekleştirilen gezilerde Stradling’in (2003) belirttiği gibi öğrenciler, eski tarihi binalar, saraylar, külliyeler, medreseler, kaleler, köşkler ve müze gibi farklı tarihi mekânları gezip görebilmektedir. Geziler esnasında çocuklar çevrelerinde tahrip edilen geçmişe ait unsurlar fark etmektedir. Geçmişin izlerini okuyabilmeleri için öğrencilere bu gezilerde bir kasabayı ya da kenti tıpkı bir tarihsel belge gibi okuma imkânı sunulmalıdır. Böylece çocuk geçmiş yaşantıları tarihsel empati ile kolayca gözünde canlandıracaktır (Işık, 2008, s. 293-294). Tarihi yerlerde öğrencilere, orada yaşamış kişiler ile sözlü tarih çalışmaları yapma fırsatı sağlanırsa geçmişte yaşanmış olaylar hakkında merak duyguları ve heyecanları artacak, birer tarihçi gibi yerel tarihle ilgili kendi tarihsel gerçekliğini sözlü ve yazılı kanıtlar üzerinde çalışarak yapılandırması sağlanabilecektir. Böylece çocukların üst düzeyde düşünme becerilerinin gelişmesine de fırsat sağlanmış olunacaktır (Yeşilbursa, 2008, s.211-212). Safran ve Ata (1998) yaptıkları çalışmada okul dışı tarih öğretimi ile öğrencilere kazandırılacak becerilerden birini tarihsel çevreye empati olarak belirtmişlerdir. Çocukların hem saha ziyaretleri hem de yerel tarih proje çalışmaları sırasında tarihi ve kültürel eserlerin tasnifi, korunması, bu tür eserlerin bakımı ve sergilenmesi ile ilgili çok sayıda uzman veya amatörle karşılaşması Stephens’in (1977) belirttiği gibi“... öğrencilere tarihin sadece soyut bir okul dersi olmadığını... sınıf dışında da birçok uygulama alanı olduğunu ve değişik mesleklerden insanların tarihle ilgili farklı işler yaparak hayatlarını kazandıklarını görmesini sağlayacaktır” (Aktekin,2009, s.331). Böylece tarih öğrenme süreci tarihsel ve kültürel ilgi ve farkındalık olarak okulun ve ders kitapların dışına taşacaktır. Kültürel miras kapsamı içerisinde edinilen bilgilerde öğrencilerde değer oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Öğrencilerde hem çevre bilinci gelişecek hem de duyuşsal yönlerinin gelişimine katkı sağlanacaktır (Philips’den aktaran Demircioğlu ve Tokdemir, 2008, s.70, 82). Özetle, tarih eğitimi ve onun önemli bir parçası olan yerel tarih eğitimi, öğrencilerin tarihsel kavrama ve tarihsel düşünme becerilerinin gelişimine yardımcı olacaktır. Geçmişe karşı oluşan farkındalık bilinci ve kültürel mirasa karşı sorumluluk duygusu vatandaşlık ve değerler eğitimini destekleyecektir.

Tarihi ve kültürel eser ilgi ve farkındalığı konusundaki çalışmalarda ilgili literatür incelendiğinde; Keçe ve Dinç'in (2010) Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören sosyal bilgiler öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada katılımcıların tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeylerinin yüksek, bilgi ve farkındalık düzeylerinin ise düşük olduğu sonucuna varmışlardır (Dinç, Erdil ve Keçe, 2011, s.284). Yine benzer bir çalışmada Dinç, Erdil ve Keçe (2011) "Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi" isimli araştırmalarında Uşak Üniversitesi öğrencilerinin Uşak ve çevresindeki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeylerinin göreceli olarak yüksek, bilgi ve farkındalıklarının ise düşük olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Erhan Metin (2012) Çankırı ilinde yaptığı "Tarih Bölümü Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi" adlı araştırmasında tarih bölümü öğrencilerinin genel itibarıyla tarihi ve kültürel eserlere karşı ilgili olduğunu fakat aynı öğrencilerin Çankırı ve yakın çevresindeki eserler hakkında genel bilgi sahibi olmadıklarını tespit etmiştir. Benzer sonuçlara ulaşılan bu araştırmaların yerel tarih öğretimiyle daha geniş bağlamda tarih öğretimiyle ilgili bir sorunu ortaya koymaktadır. Soruna yönelik bir ip ucu niteliğinde olan Semih Aktekin'in (2009) "Lise Öğrencilerinin Tarih Derslerinde Yerel Tarih Konularının Öğretimiyle İlgili Görüşleri" isimli araştırmasına baktığımızda öğrencilerin yaklaşık üçte ikisinin okul gezilerinden tarihle ilgili yeni şeyler öğrendiklerini söylemiş olmalarına karşın, yaklaşık yüzde kırkının da okulca yapılan tarihi yerler ve müze ziyaretlerinden bir şey öğrenmediklerini belirtmişlerdir (s.349). Öğrencilerin bilgi ve farkındalık düzeylerini yükseltecek gezilerde neden öğretmenler başarısız olmaktadır. Stradling (2003) burada önemli bir ayrıma dikkat çekmiştir. "Öğrencilerin genellikle ulusal mirasın timsalleri olarak kabul edilen binaları ve anıtları görmelerini sağlamaya yönelik ziyaretler ile öğrencilerin bunları birer tarihsel bilgi kaynağı olarak analiz etmelerini ve bir tarihsel yorum yapmalarını sağlamaya yönelik" ziyaretleri birbirinden ayırmıştır. Stradling (2003) eğitim-öğretim ortamında etkili bir öğretim sağlayacak olan yöntemin ikinci tür ziyaretler olduğuna dikkat çekmiştir (Yeşilbursa, 2008, s.211, 216). Safran ve Ata (1996) "Ülkemizde yapılan çeşitli araştırmalar okulların bulunduğu bölgenin yerel tarih potansiyelinin tarih ve sosyal bilgiler derslerinde zaman zaman kullanıldığını, ancak bu etkinliklerin bir sistematikten yoksun olması nedeniyle beklenen eğitsel faydanın elde edilemediğini" (Aktekin, 2010, s. 86) belirterek gezilerin gereken sistem ve plandan yoksun olduğuna dikkat çekmişlerdir.

Işık (2008) "İlköğretimde Tarih Konularının Yerel Tarih İle İlişkilendirilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi" isimli araştırmasında yerel tarih öğretimi ile ilgili yaklaşık bir dönemlik bir uygulama sonucunda deney grubunun başarı grafiğinin ve tarih dersine ilgi ve meraklarının kontrol grubuna göre daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Işık (2008) ayrıca çevresindeki tarihi araştırmaya ve incelemeye teşvik edilen

öğrencilerin araştırma becerisinin geliştiğini ve çevresindeki tarihi öğrenirken aktif bir şekilde olduğunu görmüştür (s.307). Işık yaptığı çalışma ile sistemli bir şekilde yapılan yerel tarih öğretiminin amacına nasıl ulaştığını kanıtlamıştır.

Yerel tarih öğretimiyle ilgili sorunlara dikkat çeken Dinç, Erdil ve Keçe (2011) bu sorunları Türkiye’de uygulama boyutunda değerlendirirken genel olarak program odaklı ve öğretmen odaklı olarak ikiye ayırmaktadırlar: İlköğretim ve ortaöğretim programlarında yerel tarih öğretimine yönelik kazanımların yer almasına karşın bu kazanımların Türkiye’nin farklı illerine yönelik yerel tarih konularının, hangi kaynaklara dayanarak ve hangi etkinlikler ile gerçekleştirileceğine dair açıklamaların yer almamasını program odaklı bir sorun olarak ileri sürmüşlerdir. Öte yandan öğretmenlerle yaptıkları görüşmenin sonucunda öğretmenlerin ders programlarının yoğun olması ve ders saatlerinin sınırlılığı nedeniyle yerel tarihle ilgili kazanımları gerçekleştirmeye çok az zaman ayırdıkları ya da hiç zaman ayıramadıkları ortaya koyarak sorunun öğretmenle ilgili boyutunu tanımlamışlardır (s.284).

Yerel tarih öğretimine yönelik son yıllarda eğitim ve öğretim boyutunda yapılan çok sayıda araştırma vardır. Yapılan bu araştırmayla Sinop Üniversitesi öğretmen adaylarının Sinop iline ait tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeylerinin ne olduğu sorusuna cevap aranacaktır.

1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının Sinop iline ait tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeyini tespit etmektir. Bu doğrultuda araştırmanın alt amaçları

1. Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının Sinop’taki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyleri ve farkındalık puan dağılımı nasıldır?
2. Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının Sinop’taki tarihi ve kültürel eserler hakkında ilgi düzeyleri ve farkındalık puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının Sinop’taki tarihi ve kültürel eserler hakkında ilgi düzey puanları öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının Sinop’taki tarihi ve kültürel eserler hakkından farkındalık puanları öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Sinop denilince akıllara gelen ilk şey nedir?

2. Yöntem

Bu çalışma, tarama (survey) modelinde yapılmış betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli “varolan durumu aynen resmetmeyi esas alır” (Karasar, 2004, s.35). Çalışmada nicel ve nitel araştırma yönteminin birarada olduğu çoklu yöntem

kullanılmıştır. İki araştırma türünde elde edilen bulgular birleştirilerek genel sonuca ulaşılmıştır.

2.1 Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın çalışma evrenini, 2012-2013 eğitim öğretim yılında Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının tamamı oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde çeşitli nedenler göz önünde bulundurularak olasılığa dayalı olmayan amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede "Araştırmacılar kendi yargılarını veya önceden edinmiş oldukları bilgileri kullanarak örneklem seçerler yani araştırmanın amacına hizmet edecek kişileri seçmeyi tercih ederler" (Monnette, Sullivan ve Dejong, 1990, aktaran Özen ve Gül, 2007, 414). Bu bağlamda amaçlı örneklemede yer alacak öğretmen adaylarının Sinop iline ait tarihi ve kültürel eserler hakkında bilgi ve farkındalık kazanmaları için belirli bir süre bu şehirde yaşamaları gerektiği düşünülerek 1. Sınıf hariç 2., 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları örnekleme dâhil edildi Daha sonra sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 4. sınıfı olmadığı için örneklemin Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan sosyal bilgiler, sınıf ve okul öncesi bölümü 2. ve 3. sınıf öğretmen adaylarından oluşmasına karar verilmiştir.

Tablo 1. Örnekleme Ait Demografik Bilgiler

Bölümler	Sayılar	Cinsiyet	
Sosyal Bilgiler	119	Kız	Erkek
Sınıf	100	225	103
Okul Öncesi	109		
Toplam	328		

2.2. Veri Toplama Aracı

Dinç, Erdil ve Keçe (2011) "Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi" isimli araştırmalarında kullandıkları anket temel alınarak ve Erhan Metin'in (2012) "Tarih Bölümü Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi" adlı araştırmasından da faydalanılarak iki adet cinsiyet ve bölümü belirleyen tanımlayıcı soru ve üçlü likertten oluşan on tutum ölçeği oluşturuldu. Orhan Görgün'ün (2010) "Okuduklarım, Gördüklerim ve Duyduklarım ile Sinop" kitabı ile Sinop Belediyesi Kültür Yayınları'nda "Geçmişin Fotoğraflarıyla Sinop Tarihi 1940-1960'lı Yıllar" isimli kitaplardan faydalanılarak farkındalık düzeyini ölçen üçlü likertten oluşan on yedi önerme ve bir adet açık uçlu sorudan oluşan, içerisinde tutum ölçeğinin de yer aldığı otuz maddelik bir anket geliştirildi. Anket Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 328 öğretmen adayına uygulanmıştır. Öğretmen adaylarına

araştırmanın amacı hakkında gerekli açıklamalar yapılmış, anket hakkında kısa bilgiler verilmiş ve açık uçlu soruyu cevaplamaları hakkında tekrar hatırlatmalar yapıp araştırmaya katkıda bulunmaları istenmiştir.

2.3 Verilerin Analizi

Öğretmen adaylarına uygulanan anketten elde edilen veriler, SPSS paket programıyla analiz edilmiştir. Her bir soru ve önerme için basit istatistiksel analizler yapılmıştır. Öğretmen adaylarının devam ettikleri bölüme göre ilgi ve farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için Tek Yönlü ANOVA Testi ve cinsiyete göre yapılan karşılaştırmalarda ilişkisiz örneklem T-testi uygulanmıştır. Açık uçlu soru ise içerik olarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde toplanan veriler derinlemesine analiz edilerek kodlanmıştır. Kodlar etrafında önceden belirgin olmayan temalar ortaya çıkarıldı. Ortak kodlar ve temalar etrafında elde edilen bulgular kendi bağlamında yorumlandı.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Birinci Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Sinop'taki Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi Düzeyine İlişkin Puanların Yüzde ve Frekans Dağılımı

Tutumla İlişkin Önermeler	Katılıyorum			Kararsızım		Katılmıyorum	
	N	f	%	f	%	F	%
Genel olarak tarihi ve kültürel eserlere karşı ilgiliyim.	328	263	78	49	14,5	16	4,7
2. Tarihi ve kültürel eserler hakkında bilgi edinip onları ziyaret etmekten zevk alırım.	328	24	72,7	61	18,1	22	6,5
3. Tarihi ve kültürel eserleri ziyaret etmeden önce hazırlık yapıp onlar hakkında bilgi toplarım	328	74	22	135	40,1	119	35,3
4. Sinop ve yakın çevresindeki eserler hakkında genel bilgi sahibiyim.	328	130	38,6	133	39,5	65	19,3
5. Tarihi ve kültürel eserleri ziyaretim esnasında her şeyi en ince detayına kadar inceleyip öğrenmek isterim.	328	174	51,6	94	27,9	60	17,8
6. Bugüne kadar Sinop ve yakın çevresinde bulunan tarihi-kültürel eserlerin birçoğunu	328	134	39,8	110	32,6	83	24,6

görme fırsatım oldu.							
7. Yeterli zamanım olmadığı için Sinop ve yakın çevresindeki tarihi-kültürel eserleri ziyaret edemedim.	328	88	26,1	80	23,7	160	47,5
8. Maddi durumum elverişli olmadığı için Sinop ve yakın çevresindeki eserleri ziyaret edemedim.	328	60	17,8	77	22,8	191	56,7
9. İlğimi çekmediği için Sinop ve yakın çevresindeki eserleri ziyaret etmedim.	328	23	6,8	43	12,8	262	77,7
10. Sinop ve yakın çevresinde bulunan tarihi-kültürel eserler Sinop tarihi ve kültürünü öğrenmek için önemlidir.	328	300	89,0	17	5,0	11	3,3

Tablo 1 incelendiğinde tarihi ve kültürel eserlere karşı ilgili olan öğretmen adaylarının bu tür yerleri ziyaret etmekten zevk aldıkları görülmüştür. Bu tür gezilerin yerel tarihi ve kültürü öğrenmek için önemli olduğunun farkında oldukları görülmektedir. Tarihi ve kültürel eserlere yönelik genel ifadeler içeren önermelerde ortalamanın çok üzerinde olan tutumların, Sinop iline ilişkin ifadelerde tutumların ortalama düzeylerde ve yer yer aşağısında olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Sinop'taki Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki Farkındalık Düzeyine İlişkin Puanların Yüzde ve Frekans Dağılımı

Bilgi ve Farkındalık Düzeyine İlişkin Önergeler	KATILYORUM			KARARSIZIM		KATILMIYORUM	
	N	f	%	f	%	F	%
11. Dünya deniz savaşları tarihinde yelkenli ahşap gemilerin rol aldığı son çarpışma ve gülle yerine patlayıcı mermilerin (humbara) kullanıldığı ilk çarpışma olarak Sinop Baskını'nın özel bir yeri vardır.	328	171	50,7	140	40,5	17	5,0
12. Eski adı Sinope olan il söyleneceye göre kent adının kurucusu olarak kabul edilen aynı isimli bir Amazon Kraliçesinden almıştır.	328	174	51,6	123	36,5	31	9,2
13. Sinop Kalesi M.Ö. 2000'lerde bölgede yaşayan kavim olan Gaskalılar zamanında yapılmıştır.	328	50	30,8	237	70,3	41	12,2
14. Sinop'ta bulunan Alaaddin Camii Osmanlılara ait bir yapıdır.	328	94	27,9	132	39,2	101	30,0

15.	Sinop'ta bulunan Pervane Medresesi, Sinop'un tek medresesidir.	328	190	56,4	108	32,0	28	8,3
16.	Sinop'un doğu tarafında Ada mevki üzerinde bulunan Seyyid Bilal Türbesi Bizans döneminde yaptırılmıştır.	328	108	32,0	148	43,9	72	21,4
17.	Paşa Tabyaları Karakum yolu üzerinde 1877- 1878 yıllarında Osmanlı-Rus Savaşları sırasında denizden gelen tehlikeleri önlemek amacıyla yapılmıştır.	328	181	53,7	122	36,2	23	6,8
18.	Sinop'ta bulunan Balatlar Kilisesi Bizans yapı tekniğinin güzel bir örneğidir.	328	185	54,9	124	36,8	19	5,6
19.	Sinop'taki Selçuklu sivil mimarisinin en güzel örneklerinden biri "Etnografya Müzesi"dir.	328	127	37,7	154	45,7	47	19,9
20.	"İnaltı Mağarası", Sinop'un Erfelek ilçesindedir.	328	62	18,4	112	33,2	154	45,7
21.	İnceburun, Anadolu'nun en kuzey uç noktasıdır.	328	299	88,7	20	5,9	9	2,7
22.	15 Eylül 1928 tarihinde Mustafa Kemal, Sinop ziyaretinde yeni Türk Alfabeti öğretilmesi amacıyla ilk dersi bizzat kendisi Sinoplulara vermiştir.	328	137	40,7	128	38,0	63	18,7

23.	Sinop Cezaevini ünlendiren, firarın olanaksızlığının yanı sıra birçok ünlüye ev sahipliği yapmış olmasıdır.	328	306	90,8	16	4,7	6	1,8
24.	“Aldırma Gönül” şarkısının sözlerini bu cezaevinde hükümlü olarak yatan Edip Akbayram yazmıştır.	328	90	26,7	25	7,4	213	63,2
25.	Sinop’ta “maket tekne” yapımı dışında en yaygın olan bıçakçılıktır.	328	146	43,3	117	34,7	65	19,3
26.	“Nokul” , Sinop ’un değil Kastamonu ilinin bilinen en yaygın yemeğidir.	328	55	16,3	101	30,0	172	51,0
27.	Aklıman Mesire Yeri Sinop ili Gerze ilçesinin en önemli mesire ve gezi alanıdır.	328	64	19,0	54	16,0	210	62,3

Tablo 2’de öğretmen adaylarına Sinop iline ait yerel tarihi ve kültürel öğelere ilişkin yöneltilen on yedi sorudan dokuzu öğrenciler tarafından doğru cevaplanmıştır. Bu dokuz sorudan beş soru Sinop Baskını, Osmanlı Rus Savaşı ve Sinop Cezaevi ile ilgilidir. Ulusal tarih öğretimi ve popüler tarih kültürü ile ilgili bilgileri içeren bu soruların cevaplanmasına karşın yerel tarihe yönelik soruların büyük bir çoğunluğunun cevaplanamadığı görülmüştür.

3.2 İkinci Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Tablo 3. “Tarihi ve Kültürel Eserleri Ziyaret Etmeden Önce Hazırlık Yapıp Onlar Hakkında Bilgi Toplamak” Tutum Puanının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Kız	225	1,8044	,72	326	-.2,077	,039*
Erkek	103	1,9903	,81			

* p<.05

Tablo 3’de öğretmen adaylarının bu maddeye yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, ($t_{(326)}=-2,077$, p<.05). Başka bir deyişle erkek öğretmen adaylarının tutumları ($X_{(ort)}= 1,9903$), kız öğretmen adaylarına göre ($X_{(ort)}= 1,8044$), daha olumludur.

Tablo 4. “İlgimi çekmediği için Sinop ve yakın çevresindeki eserleri ziyaret etmedim” Tutum Puanının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Kız	225	1,222	,52	326	-2,273	,024*
Erkek	103	1,378	,68			

* p<.05

Tablo 4’te öğretmen adaylarının bu maddeye yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir, ($t_{(326)}=-2,273$, $p<.05$). Erkek öğretmen adaylarının tutumları ($X_{(ort)}=1,378$), kız öğretmen adaylarına ($X_{(ort)}=1,222$) göre daha olumludur.

Tablo 5. “Sinop’ta Bulunan Balatlar Kilisesi Bizans Yapı Tekniğinin Güzel Bir Örneğidir” Farkındalık Puanının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Kız	225	2,453	,61	326	-2,348	,019*
Erkek	103	2,621	,56			

* p<.05

Tablo 5’de öğretmen adaylarının bu maddeye yönelik bilgi ve farkındalık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir, ($t_{(326)}=-2,348$, $p<.05$). Başka bir deyişle erkek öğretmen adaylarının bilgi ve farkındalık düzeyleri ($X_{(ort)}=2,621$), kız öğretmen adaylarına ($X_{(ort)}=2,453$) göre daha yüksektir.

Tablo 6. “Akliman Mesire Yeri Sinop İli Gerze İlçesinin En Önemli Mesire ve Gezi Alanıdır”, Farkındalık Puanının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Kız	225	1,564	,75	326	-3,662	,000*
Erkek	103	1,864	,87			

* p<.05

Tablo 6’da öğretmen adaylarının bu maddeye yönelik bilgi ve farkındalık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir, ($t_{(326)}=-3,662$, $p<.05$). Başka bir deyişle erkek öğretmen adaylarının bilgi ve farkındalık düzeyleri ($X_{(ort)}=1,864$), kız öğretmen adaylarına ($X_{(ort)}=1,564$) göre daha yüksektir.

Tablo 7. “Nokul, Sinop’un değil Kastamonu ilinin bilinen en yaygın yemeğidir” Farkındalık Puanının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Kız	225	1,480	,72	326	-3,66	,012*
Erkek	103	1,718	,76			

* p<.05

Tablo 7’de öğretmen adaylarının bu maddeye yönelik bilgi ve farkındalık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir, $t_{(326)}=-3,66$; $p<.05$). Erkek öğretmen adaylarının bilgi ve farkındalık düzeyleri ($X_{ort}=1,718$), kız öğretmen adaylarına ($X_{ort}=1,480$) göre daha yüksektir.

3.3. Üçüncü Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Sinop Üniversitesi öğretmen adaylarının Sinop’taki tarihi ve kültürel eserler hakkında ilgi düzeylerinin bölümlere göre anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını göstermek amacıyla ilişkisiz örneklem tek faktörlü varyans analizi uygulanmıştır. Devamında hangi gruplar arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermek amacıyla Tukey testi uygulanmış ve elde edilen bulgular tabloleştirilmiştir.

Tablo 8.1a. “Tarihi ve kültürel eserleri ziyaret etmeden önce hazırlık yapıp onlar hakkında bilgi toplarım” Tutum Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Bölüm	N	\bar{X}	SS
Sosyal Bilgiler öğretmenliği	119	2,00	,80
Okul Öncesi Öğretmenliği	109	1,81	,72
Sınıf Öğretmenliği	100	1,74	,70
Toplam	328	1,86	,75

Tablo 8.1b. “Tarihi ve kültürel eserleri ziyaret etmeden önce hazırlık yapıp onlar hakkında bilgi toplarım” Tutum Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre ANOVA ve Tukey Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Tarihi ve kültürel eserleri ziyaret etmeden önce hazırlık yapıp onlar hakkında bilgi toplarım	Gruplarıçi	4.26	2	2.13	3.80	.02**	Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğrt
	Gruplararası	182.56	325	.56			
	Toplam	186.83	327				

** p<.05

Tablo 8.1a ve Tablo 8.1b’de önermenin analiz sonuçları bölümler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir, $F_{(325)}= 3,796$, $p<.05$). Başka bir deyişle öğrencilerin bölümlerine bağlı olarak tutumları anlamlı bir şekilde değişmektedir. Anlamlı farkın hangi bölümler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçlarına göre Sosyal bilgiler bölümü öğretmen adaylarının ($X_{ort}=2,008$), sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarından ($X_{ort}=1,74$) daha olumlu tutuma sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 9.1a “Sinop ve yakın çevresindeki eserler hakkında genel bilgi sahibiyim” Tutum Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Bölüm	N	\bar{X}	Ss
Sosyal Öğretmenliği Bilgiler	119	2,33	,73
Okul Öğretmenliği Öncesi	109	2.17	,74
Sınıf Öğretmenliği	100	2,07	,74
Toplam	328	2,19	,74

Tablo 9.1b. “Sinop ve yakın çevresindeki eserler hakkında genel bilgi sahibiyim” Tutum Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre ANOVA ve Tukey Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Sinop ve yakın çevresindeki eserler hakkında genel bilgi sahibiyim	Gruplariçi	3.70	2	1,85	3,37	.03**	Sosyal Bilgiler ve
	Gruplararası	178.42	325	,54			Sınıf Öğrt
	Toplam	182.12	327				

** p<.05

Tablo 9.1a ve Tablo 9.1b’de önermenin analiz sonuçları bölümler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir, $F_{(325)}= 3,372$, $p<.05$). Başka bir deyişle öğretmen adaylarının bölümlerine bağlı olarak tutumları anlamlı bir şekilde değişmektedir. Anlamlı farkın hangi bölümler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçlarına göre; bölümler arasında sosyal bilgiler bölümü öğretmen adaylarının ($X_{ort}=2,337$), sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarından ($X_{ort}=2,070$) daha olumlu tutuma sahip olduğu belirlenmiştir.

3.4. Dördüncü Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Sinop Üniversitesi öğretmen adaylarının Sinop’taki tarihi ve kültürel eserler hakkında farkındalık düzeylerine ilişkin sonuçların bölümlere göre anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını göstermek amacıyla ilişkisiz örneklem tek faktörlü varyans analizi uygulanmıştır. Devamında hangi gruplar arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermek amacıyla Tukey testi uygulanmış ve elde edilen bulgular tabloleştirilmiştir.

Tablo 10.1a “Dünya deniz savaşları tarihinde yelkenli ahşap gemilerin rol aldığı son çarpışma ve gülle yerine patlayıcı mermilerin (humbara) kullanıldığı ilk çarpışma olarak Sinop Baskını’nın özel bir yeri vardır” Tutum Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Bölüm	N	\bar{X}	Ss
Sosyal Bilgiler öğretmenliği	119	2,61	,55
Okul Öncesi Öğretmenliği	109	2,42	,61
Sınıf Öğretmenliği	100	2,35	,59
Toplam	328	2,46	,55

Tablo 10.1b. “Dünya deniz savaşları tarihinde yelkenli ahşap gemilerin rol aldığı son çarpışma ve gülle yerine patlayıcı mermilerin (humbara) kullanıldığı ilk çarpışma olarak Sinop Baskını’nın özel bir yeri vardır” Farkındalık Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre ANOVA ve Tukey Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Dünya deniz savaşları tarihinde yelkenli ahşap gemilerin rol aldığı son çarpışma ve gülle yerine patlayıcı mermilerin (humbara) kullanıldığı ilk çarpışma olarak Sinop Baskını’nın özel bir yeri vardır.	Gruplarıçi	4.12	2	2.07	6.03	.00	Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğrt
	Gruplararası	111.56	325	.34			
	Toplam	115.70	327				

Tablo 10.1a ve 10.1b’de önermenin analiz sonuçları bölümler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir, ($F_{(325)} = 6,03$, $p < .05$). Başka bir deyişle öğrencilerin bölümlerine bağlı olarak bilgi ve farkındalık düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmektedir. Anlamlı farkın hangi bölümler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçlarına göre; sosyal bilgiler bölümü öğretmen adaylarının ($X_{ort} = 2,61$), sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarından ($X_{ort} = 2,35$) bilgi ve farkındalık seviyesi daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 11.1a. “‘Aldırma Gönül’ şarkısının sözlerini bu cezaevinde hükümlü olarak yatan ‘Edip Akbayram’ yazmıştır” Tutum Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Bölüm	N	\bar{X}	Ss
Sosyal Bilgiler öğretmenliği	119	1,739	,906
Okul Öncesi Öğretmenliği	109	1,431	,786
Sınıf Öğretmenliği	100	1,700	,937
Toplam	328	1,625	,886

Tablo 11.b. (24.soru) “ ‘Aldırma Gönül’ şarkısının sözlerini bu cezaevinde hükümlü olarak yatan ‘Edip Akbayram’ yazmıştır” Farkındalık Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre ANOVA ve Tukey Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
'Aldırma Gönül' şarkısının sözlerini bu cezaevinde hükümlü olarak yatan 'Edip Akbayram' yazmıştır.	Gruplariçi	6.22	2	3.11	4.03	.02	Sosyal Bilgiler ve Okul Öncesi Öğrt.
	Gruplararası	250.66	325	.77			
	Toplam	256.88	327				

Tablo 11.1a ve 11.1b'ye bakıldığında önermenin analiz sonuçları bölümler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir, ($F_{(325)}= 4,030$, $p<.05$). Başka bir deyişle öğrencilerin bölümlerine bağlı olarak bilgi ve farkındalık düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmektedir. Anlamlı farkın hangi bölümler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçlarına göre; sosyal bilgiler bölümü öğretmen adaylarının ($X_{ort}=1,739$), okul öncesi öğretmen adaylarından ($X_{ort}= 1,431$) farkındalık seviyesinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 12.1a. “Aklıman Mesire Yeri Sinop ili Gerze ilçesinin en önemli mesire ve gezi alanıdır” Tutum Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Bölüm	N	\bar{X}	Ss
Sosyal Bilgiler öğretmenliği	119	1,672	,844
Okul Öncesi Öğretmenliği	109	1,412	,747
Sınıf Öğretmenliği	100	1,570	,781
Toplam	328	1,554	,799

Tablo 12.1b. (27. Soru) “Aklıman Mesire Yeri Sinop ili Gerze ilçesinin en önemli mesire ve gezi alanıdır” Farkındalık Puanına İlişkin Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre ANOVA ve Tukey Testi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Aklıman Mesire Yeri Sinop ili Gerze ilçesinin en önemli mesire ve gezi alanıdır.	Gruplariçi	3.86	2	1.93	3.06	.04	Sosyal Bilgiler ve Okul Öncesi Öğrt.
	Gruplararası	205.15	325	.63			
	Toplam	209.01	327				

Tablo 12.1a ve 12.1b'ye bakıldığında önermenin analiz sonuçları bölümler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir, ($F_{(325)}= 3,059$, $p<.05$). Başka bir deyişle öğrencilerin bölümlerine bağlı olarak farkındalık düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmektedir. Anlamlı farkın hangi bölümler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi sonuçlarına göre; sosyal bilgiler bölümü öğretmen adayları'nın ($X_{ort}=1,672$), okul öncesi öğretmen adaylarından ($X_{ort}= 1,412$) farkındalık seviyelerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

5. Beşinci Alt Problemlerle İlgili Bulgular

Ankete katılan öğretmen adaylarından Sinop Denilince Aklınıza Gelen İlk Şey Nedir? Sorusuna" cevap verenlerin sayısı 224'tür. Bu soruya öğrencilerin verdikleri sıralı cevaplardan ilk seçenekler alındı. Cevaplar analiz edildiğinde ifadeler kodlandı. Birbirinden farklılık gösteren kodlardan ortak olanlar farklı temalar kapsamında aşağıdaki şekilde gruplandırıldı.

- Sinop tarihi mekanları
- Sinop yerel kültürü
- Sinop doğa güzellikleri
- Sinopla ilgili olumsuz ifadeler

Tablo 13. Sinop Denilince Aklınıza Gelen İlk Şey Nedir?

Tema	Kodlar	Genel -f	%
Sinop tarihi mekanları	Tarihi Cezaevi, Sinop Kalesi, Diyojen, Seyit Bilal Türbesi, Alaaddin Cami, Pervane Medresesi, Balatlar Kilisesi, Tabyalar	62	27.68
Sinop yerel kültürü	Nokul, mantı, balıkçılık, kotra, balık, maket, tarzan amca, tekne	23	10,27
Sinop Doğal Güzellikleri	İnceburun, Karadeniz'in en uç noktası, yarımada, doğal limana sahip tek şehir, küçük bir tatil kasabası, âşıklar yolu, yaz turizmi, serbestlik, rahatlık, güzellik, yüzmek, eşsiz denizi, küçük sakin şehir, sakinlik, mükemmel doğa, deniz, güneş, kum, mavi ve yeşilin birleşimi, denizin her yerden gözükmesi, doğası, manzara, huzur, güven, doğa harikası, ömrümün devamını geçirmek istediğim şehir, doğa güzellikleri olan şehir, beni kendine bağlayan şehir.	110	49.55
Sinopla ilgili olumsuz ifadeler	Rüzgâr, soğuk, yağmur, çamurlu su, yokuş. su sıkıntısı, soğukkanlı insanlar, esnafın katılığı, öğrencileri sömürmeye çalışan market sahipleri, ulaşım rezaleti, dolmuş çilesi, bitmek bilmeyen yol çalışmaları, üniversitenin küçük olması, kalkınmanın yavaş olduğu bir şehir, yaşanılmayacak bir şehir, gelişmemiş şehir, sosyal aktivite adına hiçbir şey olmayan il, kışın terk edilmiş şehir, şirin ama çok küçük bir şehir, köy.	28	12.5
Toplam		224	100

“Sinop denilince aklınıza gelen ilk şey nedir?” sorusuna cevap veren öğretmen adaylarının yaklaşık yarısı Sinop’un doğal güzellikleri hakkında çeşitli ifadeler kullanmıştır. Kaynaklara bakıldığında da Sinop’tan doğal güzellikleri olan bir liman şehri olarak bahsedildiği görülmektedir. Bu duruma paralel olarak Sinop liman şehrinde öğretmen adaylarının da farkettiği en önemli özellik ilin doğasıdır. Kullanılan ifadelerde, Sinop’un küçük, sakin, denizin, mavinin ve yeşilin birleştiği eşsiz doğa güzelliklerini barındıran bir şehir olduğu görülmektedir. Araştırmamızın temasını oluşturan yerel tarih ve kültürüne yönelik algı ve bilgi farkındalığına ait ifadelerin genele oranı % 38 civarındadır. Tarihi bilgi olarak en popüler cevap “Tarihi Cezaevi” olmuştur. Tarihi Cezaevi yerel kültürün bir parçası olmakla birlikte filmlere, şiiirlere ve romanlara konu olmuş popüler tarih öğretiminin de bir parçasıdır. Genel bağlamda öğretmen adaylarının Sinop’un tarihi bir şehir olduğuna dönük düşünceye sahip olmadığı görülmüştür.

Sinop ile ilgili olumsuz ifadeler de öğretmen adayları, “çamurlu su, rüzgar, ulaşım rezaleti, esnafın katılığı, kalkınmanın yavaş olduğu bir şehir ve üniversitenin küçük olması” gibi ifadeleri kullanmışlardır. Öğrencilerin yaşadığı olumsuz durumlarda, ruh halinin de cevaplar üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Özellikle Sinop’ta yol çalışmalarının yapıldığı, rüzgârlı ve yağmurlu bir günde yaşadıkları sorunlara paralel olarak aynı gün içerisinde yapılan anketlere verilen cevaplarda Sinop’la ilgili olumsuz ifadelerin arttığı görülmüştür. Bu durum Sinop’un doğa güzellikleri olan bir şehir algısını değiştirmemiştir.

Sonuç ve Tartışma

Sinop’taki tarihi ve kültürel eserler hakkındaki “İlgi Düzeyine İlişkin Puanların Yüzde ve Frekans Dağılımı” incelendiğinde öğretmen adaylarının gezi yaptıkları tarihi-kültürel eserlerin detaylarını öğrenme amacına yönelik olumlu tutum taşıdıkları görülmektedir. Sinop ve yakın çevresinde bulunan tarihi-kültürel eserlerin Sinop tarihi ve kültürünü öğrenmede önemli olduğunu düşündükleri görülmüştür. Bu olumlu tutuma karşı Sinop ve yakın çevresinde bulunan tarihi-kültürel eserlerin birçoğunu görme fırsatlarının olmadıklarını belirtmişlerdir. Sinop’taki tarihi ve kültürel eserler hakkında bilgi ve farkındalık sahibi olma noktasında kendilerini değerlendirdiklerinde çoğunlukla yeterli görmemektedirler. Bu bulguyu destekleyici sonuçlarda öğretmen adaylarının Sinop ili tarihi eserlerinin ait oldukları dönemler hakkında yeterli düzeyde olmasada ortalama düzeyde bilgi sahibi oldukları tespit edilmiştir. Yanlış önermelerde kararsız olan öğretmen adaylarının, doğru önermelerde yarı yarıya doğru cevaplar verdikleri bulgulanmıştır. Sinop ile ilgili bilindik popüler tarihi önermelere kolaylıkla cevap verdikleri görülmüştür. Bu durum okullarda ulusal tarih öğretiminin yerel tarih öğretiminden daha çok önemsenmesinin bir sonucu olabilir.

Öğretmen adaylarının tarihi ve kültürel eserler hakkındaki tutumlarına yönelik sorduğumuz 10 sorudan sadece 2 soruda cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Erkek öğretmen adaylarının tarihi ve kültürel eserleri daha fazla gezdikleri, bu tür gezilerden önce hazırlık yaptıkları ortaya çıkmıştır. Bilgi ve

farkındalık düzeyine yönelik sorduğumuz 17 sorudan ise sadece 3 soruda cinsiyet açısından yine erkekler lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Erkek öğretmen adaylarının bilgi ve farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Erkek öğretmen adaylarının tarihi ve kültürel eserlere karşı olumlu tutumlarının doğal olarak bilgi ve farkındalık düzeylerinde de anlamlı bir farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Dinç, Erdil ve Keçe'nin (2011) "Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi" isimli araştırmalarında ise öğretmen adaylarının tutumları, bilgi ve farkındalık düzeyleri kız, erkek değişkeni fark etmeksizin genel olarak ortalamanın biraz üzerinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretmen adaylarına, tarihi ve kültürel eserler hakkındaki tutumlarına yönelik sorduğumuz 10 sorudan sadece 2 soruda bölümlere göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının lehine, sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adayları ile aralarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bilgi ve farkındalık düzeyine yönelik sorduğumuz 17 sorudan ise sadece 3 sorudan birinde sosyal bilgiler öğretmen adayları, sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarından anlamlı farklılık göstermiş diğer iki soruda okulöncesi öğretmen adaylarından anlamlı bir farklılık göstermiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları diğer bölümlere göre tarihi ve kültürel eserlere yönelik gezilere ön hazırlık yaptıklarını ve genelde Sinop ve yakın çevresindeki eserler hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Bu olumlu tutumlarına paralel olarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilgi ve farkındalık düzeyleri de diğer bölümlere göre ortalamanın üzerinde anlamlı farklılık göstermiştir. Erhan Metin (2010) "Tarih Bölümü Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi" isimli araştırmasında benzer bir şekilde tarih bölümü öğrencilerinin genel itibarla tarihi ve kültürel eserlere karşı ilgili olduğunu, tarihi ve kültürel eserler hakkında bilgi edinip onları ziyaret etmekten zevk aldıklarını belirtmiştir.

"Sinop Denilince Aklınıza Gelen İlk Şey Nedir?" sorusu analiz edilince öğrencilerin zihinlerinde henüz tarihi, kültürü ve tarihi şahsiyetleri ile ön plana çıkan Sinop şehri imajının tam oluşmadığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının yaşadıkları şehir ile ilgili akıllarına gelen ilk cevapların büyük bir çoğunluğu Sinop'un doğal güzellikleri ile ilgili ifadelerdir.

Öneriler

Çalışmamızda öğretmen adaylarının sahip oldukları olumlu tutumların, farkındalık ve bilgi düzeylerinde olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Bu doğrultuda bireylerde olumlu tutum geliştirmek için:

- Örgün eğitim kurumlarında, okul öncesi eğitim kurumları da dâhil olmak üzere planlı geziler yapılmalıdır:
 - ✓ Gezi öncesi, öğrencilere gezip, görecekları yerlerle ilgili ön bilgiler verilmelidir.

- ✓ Gezi sırasında ellerinde görecekları tarihi eserler ve yerlerle ilgili bir broşür veya çalışma kâğıdı verilebilir ya da hazine avcılığı gibi farklı aktiviteler yaptırılmalıdır.
- ✓ Okul öncesi eğitim kurumlarında gezi sonrası çocuklara gördükleri ve edindikleri bilgileri anlatmaları ya da görselleştirmeleri, ilk-orta ve lise düzeyinde ise öğrencilerin gezip gördüklerini raporlaştırmaları ve sunmaları istenmelidir.
- Üniversite öğrencilerine birinci sınıfta buldukları şehrin yerel tarihi ve kültürünü tanıtıcı planlı gezi programları düzenlenmelidir.
- Öğrenci kulüplerinin yerel tarihin tanıtımına yönelik faaliyetleri desteklenmeli ve kulüpler teşvik edilmelidir.
- Eğitim fakültelerinde yerel tarih ile ilgili dersler konulmalı ve sözlü yerel tarih çalışmalarına ve uygulamalı tarih araştırmalarına ağırlık verilmelidir.

Özetle bilinçli ve sistematize edilmiş yerel tarih öğretimi, öğrencilerin tarihi ve kültürel eserlere karşı olumlu tutumlarının gelişmesinde ve farkındalık kazanmalarında önemli bir başlangıç noktası olacaktır.

KAYNAKÇA

- AKTEKİN, S. (2009). Lise Öğrencilerinin Tarih Derslerinde Yerel Tarih Konularının Öğretilmesiyle İlgili Görüşleri. *Millî Eğitim Dergisi* Say 182. S.331-352
- AKTEKİN, S. (2010). Ortaöğretim Tarih Eğitiminde Yerel Tarihin Yeri ve Önemi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 6 (1).86-105.
- DANACIOĞLU, E. (2001). *Geçmişin İzleri, Yanıbaşımızdaki Tarih İçin Bir Klavuz*. İstanbul: Tarih Vakfı.
- DEMIRCIOĞLU, İ. H., TOKDEMİR, M. A.(2008). Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi. Amaç, İşlev ve İçerik. *Değerler Eğitimi Dergisi* 6 (15), 69-88.
- DİNÇ, E., ERDİL, M., KEÇE, M. (2011) (2011).Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (2011) 4(2), 279-297.
- Geçmişin Fotoğraflarıyla Sinop Tarihi 1940-1960'lı Yıllar* (2012). Sinop Belediyesi Kültür Yayınları-5-
- GÖRGÜN, O. (2010). *Okuduklarım, Gördüklerim ve Duyduklarımın Sinop*. Sinop Belediyesi Kültür Yayınları-4-
- IŞIK, H. (2008). İlköğretimde Tarih Konularının Yerel Tarih İle İlişkilendirilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi..Volume 1/4 Summer*, s.290-310.

- METİN, E. (2012). Tarih Bölümü Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi. http://www.cansaati.org/topluluk/forum_posts.asp?TID=3770&title=tarih-blm-rencilerine-gre-ankiri
- ŞAHİN, B. (2009). Metodoloji. Adurrahman Tanrıöğen (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (s.110-130) Ankara: Anı
- ŞAHİN, C. T. (2011). Yerel Tarih Uygulamalarının Başarıya ve Öğrenci Ürünlerine Etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 4(16), 453-462
- ÖZEN, Y. GÜL, A. (2007). Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren ve Örneklem Sorunu. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı 15, s.395-422
- YEŞİLBURSA, C. C. (2008), s.211, 216). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihi Yerlerin Kullanımı. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. 23, Bahar 2008, 209-222.